

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.05-659-30-2007/
Konu : Soruşturma evrakının incelenmesi

35867

23-06 2008
.../.../2008

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20/05/2008 tarihli ve I-10-19656 sayılı yazı.

Avukatların Cumhuriyet başsavcılıklarında bulunan soruşturma evrakını vekâletname bulunmaması ya da şüphelinin müdafî olmaması nedeniyle Cumhuriyet savcıları tarafından inceleme yaptırılmamasına ilişkin uygulamanın savunma hakkını kısıtladığı ve savunmaya güvensizlik anlamı taşıdığı belirtilerek, konuya ilişkin olarak Aydın Barosu Başkanlığınca hazırlanan raporun değerlendirilmesi talebini içeren ilgi yazı ve eki rapor incelendi.

Bilindiği üzere; rapora konu edilen husus, Türkiye Barolar Birliği tarafından dava konusu yapılarak Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna kadar intikal etmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin 45'inci maddesinin 2 ve 3'üncü fıkralarında yer alan "Soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla", "görevlendirme belgesi veya vekâletname ibraz ederek" ibareleri ile son fıkrasında yer alan "soruşturma evrakı soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet savcısı huzurunda incelenir" ibaresinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemi ile açılan dava sonunda; Danıştay 10. Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin bulunan 22.11.2005 günlü ve E: 2005/5971 sayılı kararına karşı davacı Türkiye Barolar Birliğince itiraz edilerek yürütmenin durdurulmasına karar verilmesine karşı, ek'te bir örneği sunulan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 16.02.2006 tarihli ve 2006/20 sayılı YD.İtiraz No: 2006/20 sayılı kararı ile anılan Yönetmelik hükmü hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için Kanunun aradığı koşulların gerçekleşmemiş olduğu anlaşıldığından bahisle itirazın reddine dair karar verilmiştir.

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.05-659-30-2007

Ayrıca; konuya ilişkin Genel Müdürlüğümüzün görüşlerini içeren 31/08/2005 tarihli ve 3-2-170-2005/35987 sayılı ve 31/10/2006 tarihli ve 647.03-213-2006/49923 sayılı yazıların birer sureti ilişikte gönderilmiştir.

Söz konusu Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 16.02.2006 tarihli ve 2006/20 sayılı YD.İtiraz No: 2006/20 sayılı kararı ile konuya ilişkin görüşler Genel Müdürlüğümüzün internet sayfasının görüşler bölümünde de yayımlanmıştır.

Bu itibarla; anılan yargı kararları ve ilgili Yönetmelik hükmü doğrultusunda mahallinde işlem yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Nizamettin KALAMAN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

EKLER:

- 1- Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 16.02.2006 tarihli ve YD.İtiraz No: 2006/20 sayılı kararı (6 sayfa)
- 2- 31/08/2005 tarihli ve 3-2-170-2005/35987 sayılı yazı sureti (3 sayfa)
- 3- 31/10/2006 tarihli ve 647.03-213-2006/49923 sayılı yazı sureti (2 sayfa)

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ	
GELEN EVRAK	
Tarih : 3.7.08	Sayı: 40488
EK : 3	İlgi : 2-10

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.05-647.03-213-2006/ .../.../2006

Konu : Avukatların soruşturma evrakını incelemesi. 31.10.06 049923

ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi: 01/08/2006 tarihli ve 3/17693 sayılı yazı.

Avukatların soruşturma dosyalarını incelerken 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 153'üncü maddesi açısından, vekâletname sunmaları gerekip gerekmediği konusunda doğan tereddüt nedeniyle görüş talebini içeren ilgi yazı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 23/08/2006 tarihli ve B.03.0.HİG.0.00.00.02-152.01-MT.105-1833 sayılı yazısı ekinde alınmakla yapılan incelemede;

Bilindiği üzere; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 36'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; "Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

Öte yandan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun;

"Müdafinin dosyayı inceleme yetkisi" kenar başlıklı 153'üncü maddesi uyarınca; "(1) Müdafî, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

(2) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında; ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.

(5) Bu maddenin içerdiği haklardan suçtan zarar görenin vekili de yararlanır."

"Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157'nci maddesi uyarınca; "(1) Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir."

Ayrıca; 1 Haziran 2005 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin "Soruşturma evrakının incelenmesi" kenar başlıklı 45'inci maddesi uyarınca; "5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun başka hüküm koyduğu haller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek şartıyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.

Müdafî soruşturma evresinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme yazısı veya vekâletname ibraz ederek soruşturma evrakı içeriğini inceleyebilir ve dilekçeyle müracaatı halinde istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

Mağdur veya şikâyetçinin vekili soruşturma evresinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme belgesi veya vekâletname ibraz ederek soruşturma evrakının içeriği ile el konulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceleyebilir ve dilekçeyle müracaatı hâlinde istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

Mağdur veya şikâyetçi soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak şartıyla vekili olmadan da Cumhuriyet savcısından dilekçeyle başvurarak belge örneği isteyebilir.

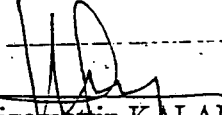
Soruşturma evrakı soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet savcısı huzurunda incelenir.”

Ceza muhakemesi hukukumuzda göre, kanunun getirdiği istisnalar hariç, kamu davasının açılmasından önce yapılan soruşturmanın gizli olarak yürütülmesi gerekmektedir. Bu sebeptir ki, sanığın ifadesinin alınması ve sorguya çekilmesi, bilirkişi incelemesi, keşif ve muayene gibi soruşturma işlemleri sırasında kimlerin hazır bulunacağı kanunda ayrı ayrı belirtilmiştir. Gizliliğin amacı, suçun işlenmesinden kamu davası açılıncaya kadar geçen sürede sanık veya sanıkların gecikmeden tespiti, firarların önlenmesi, suçla ilgili delillerin toplanması ve kamu davasının temelini teşkil eden hazırlık soruşturmasının eksiksiz yapılmasıdır.

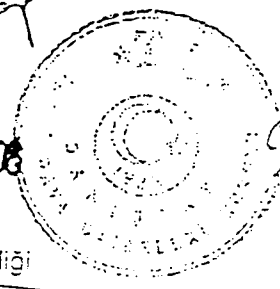
Bu bakımdan; yukarıda sözü edilen kanun ve yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, soruşturma evresinde usul ve kanun hükümlerine göre müdafî olarak görevlendirilen avukatın, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme yazısı veya vekâletname ibraz etmek suretiyle soruşturma evrakının içeriğini inceleyebileceği, vekâletname ibraz etmemesi hâlinde ise evraktan suret verilemeyeceği, ancak, müdafîin soruşturma evrakını incelemesi veya suret alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, kanunla öngörülen istisnalar hariç Cumhuriyet savcısının talebi üzerine, sulh hâkimi kararıyla bu yetkisinin kısıtlanabileceği,

Düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Nizamettin KALAMAN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür V.

2 NISAN 2006

2005/5971

İtiraz Eden (Davacı) : Türkiye Barolar Birliği

Vekili : Av. Seray Şenfer

Çetin Emek Bulvarı No:46 - Balgat/ANKARA

Karşı Taraf (Davalı) : Adalet Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : Danıştay Onuncu Dairesince verilen ve yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin bulunan 22.11.2005 günlü, E:2005/5971 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini istemektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi Yakup Bal'ın Düşüncesi : İtirazın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Nevzat Özçür'ün Düşüncesi : İtiraz dilekçesinde ileri sürülen nedenler Danıştay Onuncu Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte görülmediğinden, itirazın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca gereği görüldü:

1.6.2005 günlü, 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin 45. maddesinin 2 ve 3. fıkralarında yer alan "soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla", "görevlendirme belgesi veya vekaletname ibraz ederek" ibareleri ve son fıkrasındaki "soruşturma evrakı soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet Savcısı huzurunda incelenir" ibaresinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan dava sonunda, Danıştay Onuncu Dairesince verilen ve yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin bulunan 22.11.2005 günlü, E:2005/5971 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini istemektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 153 üncü maddesinin birinci fıkrasında, müdafinin, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebileceği, istediği belgelerin bir örneğini alabileceği, ikinci fıkrasında ise müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise Cumhuriyet Savcısının istemi üzerine, Sulh Ceza hakiminin kararıyla bu yetkisinin kısıtlanabileceği, üçüncü fıkrasında da, yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında ikinci fıkra hükmünün uygulanmayacağı kuralı bulunmaktadır.

Avukatlık Kanununun 46. maddesinin ikinci fıkrasında ise avukat veya stajyerin, vekaletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebileceği, bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesinin zorunlu olduğu, vekaletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği veya fotokopisinin verilmeyeceği öngörülmüştür.

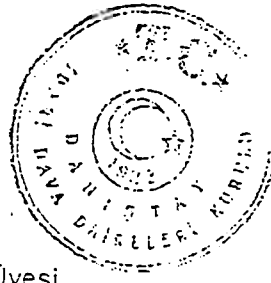
1.6.2005 günlü, 25832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliğinin 4. maddesinde ise "Soruşturma"; Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evre şeklinde, "müdafî" ise şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı şeklinde tanımlanmıştır.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 153. maddesinin değerlendirilmesinden: müdafinin soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilmesi ve istediği belgelerin bir örneğini alabilmesinin kural olduğu, bu halin soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek olması halinde, savcı istemi üzerine hakim kararı ile bu yetkinin sınırlanabileceği yolundaki düzenlemenin ise, genel kurala istisna niteliğinde olduğu, bazı belgeler yönünden ise, bu istisnanın da geçerli olmadığı sonucu çıkmaktadır.

Kanunkoyucunun bu düzenleme ile savunma hakkının gecikmeksizin kullanılmasını sağlamayı ve bu hakkın kullanımını kolaylaştırmayı amaçladığı tartışmasızdır.

Cumhuriyet başsavcılıkları ve adli yargı ilk derece ceza mahkemeleri kalem hizmetlerinin yürütülmesi usul ve esaslarını belirlemek amacıyla çıkartılan Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine dair Yönetmeliğin "soruşturma evrakının incelenmesi" başlıklı 45. maddesinin ikinci fıkrasında müdafinin soruşturma evresinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme yazısı veya vekaletname ibraz ederek soruşturma evrakı içeriğini inceleyebileceği, üçüncü fıkrasında mağdur veya şikayetçinin vekilinin soruşturma evresinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme belgesi veya vekaletname ibraz ederek soruşturma evrakının içeriğini inceleyebileceği, beşinci fıkrasında ise soruşturma evrakının soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet Savcısı huzurunda inceleneceği öngörülmüştür.

Anılan düzenleme ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 153 ve 157. maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde şüpheli veya sanıkla müdafî arasında varolan ilişki yine müdafinin dosyanın tamamını inceleme talebinde bulunması durumunda Cumhuriyet Savcısının soruşturmanın amacının tehlikeye düşüp düşmeyeceğine ilişkin bir değerlendirme yapıp devamında Sulh ceza hakimine başvurması süreci açıklanmış olup, bu haliyle mevzuata aykırılık görülmemiştir.

5.Daire Üyesi
Mustafa Kılıçhan
X

11.Daire Üyesi
M.Nihat Turan

2.Daire Üyesi
Ayfer Özdemir

8.Daire Üyesi
Alaattin Ögüş

6.Daire Üyesi
Habibe Ünal

12.Daire Üyesi
Zeynep Kavlak

6.Daire Üyesi
Zeynep Yılmaz

12.Daire Üyesi
Efser Koçakoğlu

KARŞI OY

X- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 153 üncü maddesinin birinci fıkrasında, müdafinin, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebileceği, istediği belgelerin bir örneğini alabileceği, ikinci fıkrasında ise, müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet Savcısının istemi üzerine, sulh ceza hakiminin kararıyla bu yetkisinin kısıtlanabileceği öngörülmüştür.

Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin "soruşturma evrakının incelenmesi" başlıklı 45. maddesinde yer alan düzenleme ile yukarıda belirtilen kanun hükmünü aşar nitelikte soruşturmanın amacının tehlikeye düşüp düşmeyeceğini değerlendirme konusundaki takdir yetkisi cumhuriyet savcısına verilmiştir.

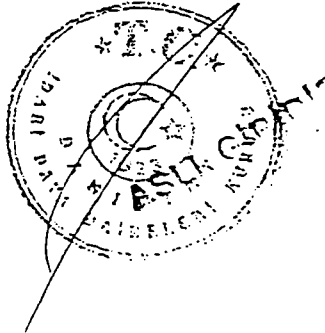
Açıklanan nedenlerle, dava konusu edilen fıkralarda yer alan "soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla" ibarelerinin yürütülmesinin durdurulması gerektiği oyuyla, çoğunluk kararının bu kısmına katılmıyoruz.

12.Daire Başkanı
Yücel İrmak

2.Daire Üyesi
Engin Kumrulu

13.Daire Üyesi
Orhun Yet

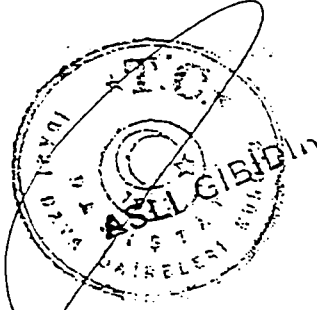
5.Daire Üyesi
Mustafa Kılıçhan

KARŞI OY

XX- 5271 sayılı Kanununun 153 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca "soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek", "soruşturmayı geciktirmemek" konusundaki takdir yetkisi sulh ceza hakimine ait olmasına karşın, dava konusu edilen fıkralarda bu yetki Kanunu aşar şekilde cumhuriyet savcısına verilmiş olduğundan, 45. maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasında yer alan "soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla" ibareleri ile beşinci fıkrada yer alan "soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla" ibaresinin yürütülmesinin durdurulması gerektiği oyuyla, çoğunluk kararının bu kısmına katılmıyorum.

11.Daire Üyesi
Ahmet Hamdi Ünlü

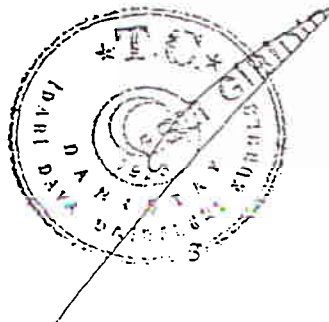
K/Ü

97

Açıklanan nedenlerle, yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için Kanunun aradığı koşulların gerçekleşmemiş olduğu anlaşıldığından, itirazın reddine, 16.2.2006 günü oyçokluğu ile karar verildi.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu

Başkanvekili Tansel Çölaşan	2.Daire Başkanı Mustafa Birden	11.Daire Başkanı Mustafa İlhan Dinç
8.Daire Başkanı Güngör Demirkan	6.Daire Başkan V. Sinan Yörükoğlu	5.Daire Başkanı Turan Falcıoğlu
13.Daire Başkanı M.Faruk Öztürk	12.Daire Başkanı Yücel İrmak X	2.Daire Üyesi Engin Kumrulu X
2.Daire Üyesi Kamuran Erbuğa	8.Daire Üyesi Ayla Alkivılcım	12.Daire Üyesi Kenan Atasoy
13.Daire Üyesi Z.Ayla Perктаş	11.Daire Üyesi Ahmet Hamdi Ünlü XX	6.Daire Üyesi Nazlı Koçer
11.Daire Üyesi İzge Nazlıoğlu	13.Daire Üyesi Ali Öztürk	5.Daire Üyesi Günay Erden
13.Daire Üyesi Orhun Yet X	5.Daire Üyesi Esen Erol	8.Daire Üyesi Dr.Tacettin Şimşek

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

31.08.05- 35987

.../.../2005

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.04.-3-2-170-2005/
Konu : Soruşturması evresinde müdafinin
soruşturma evrakın incelenmesi ve
suret alması.

KONYA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi: 16/08/2005 tarihli ve 2005/4720 sayılı yazınız.

Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yürütülmekte olan soruşturmalara ilişkin evrakın avukatlar tarafından incelenmesi ve suret alınması imkânının avukatın vekâletname ya da baro tarafından müdafî olarak görevlendirme belgesinin ibrazı hâlinde mümkün olacağı, söz konusu belgeleri ibraz edilmeden yapılan taleplerin reddedildiği ifade edilerek, belirtilen konuda doğan tereddüt nedeniyle görüş talebini içeren ilgi yazı incelendi.

Bilindiği üzere; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 36'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; "Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

Öte yandan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun;

"Müdafîin görevlendirilmesi" kenar başlıklı 150'nci maddesi uyarınca; "(1) Şüpheli veya sanık, müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi hâlinde bir müdafî görevlendirilir.

(2) Şüpheli veya sanık onsekiz yaşını doldurmamış ya da sağır veya dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede malû olur ve bir müdafîi de bulunmazsa istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilir.

(3) Üst sınırı en az beş yıl hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır.

"Müdafîin dosyayı inceleme yetkisi" kenar başlıklı 153'üncü maddesi uyarınca; "(1) Müdafî, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

(2) Müdafîin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

(3) Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Müdafî, iddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilir; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilir.

(5) Bu maddenin içerdiği haklardan suçtan zarar görenin vekili de yararlanır."

1/3

“Soruşturmanın gizliliği” kenar başlıklı 157’nci maddesi uyarınca; “(1) Kanunun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.”

Diğer taraftan; 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 4667 sayılı Kanun’la değiştirilen 2’nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince; “Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadî teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekâletname ibrazına bağlıdır. Derdest davalarda müzakereler duruşma günü beklenmeksizin mahkemeden alınabilir.”

46’ncı maddesi gereğince; “Avukat, işlerini kendi sorumluluğu altındaki stajyeri veya yanında çalışan sekreteri eliyle de takip ettirebilir, fotokopi veya benzeri yollarla örnek alabilir. Avukatın onanmasını istemediği örnekler harca tâbi değildir.

Avukat veya stajyer, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kâğıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez.”

Ayrıca; 1 Haziran 2005 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Cumhuriyet Başsavcılıkları ile Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin “Soruşturma evrakının incelenmesi” kenar başlıklı 45’inci maddesi uyarınca; ~~“5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun başka hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek şartıyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizlidir.~~

Müdafî soruşturma evresinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme yazısı veya vekâletname ibraz ederek soruşturma evrakı içeriğini inceleyebilir ve dilekçeyle müracaatı halinde istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

Mağdur veya şikâyetçinin vekili, soruşturma evresinde soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme belgesi veya vekâletname ibraz ederek soruşturma evrakının içeriği ile elkonulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceleyebilir ve dilekçeyle müracaatı hâlinde istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

Mağdur veya şikâyetçi soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak şartıyla vekili olmadan da Cumhuriyet savcısından dilekçeyle başvurarak belge örneği isteyebilir.

Soruşturma evrakı soruşturmayı geciktirmemek kaydıyla Cumhuriyet savcısı huzurunda incelenir.”

Genel Müdürlüğümüzce çıkarılıp, adli teşkilâta duyurulan 18/04/1995 tarihli ve 8-41 sayılı ve hazırlık soruşturması evrakının incelenmesi ve suretinin alınması konulu genelgenin iptali istemiyle açılan davada, Danıştay 8. Dairesi 10/03/1997 gün ve 1995/2929 esas, 1997/780 sayılı ilâmında; “Maddenin değişikliğinden önce hazırlık soruşturmasının gizliliği ilkesi müdafî için de geçerli iken, yeni düzenleme ile sadece müdafî açısından gizlilik ilkesi kaldırılmış ve müdafîye bu hak tanınmıştır. Madde kapsamı dışında kalanlar için gizlilik esası korunmuştur. Yasanın sadece sanık ve müdafîine tanıdığı bu hakkın kıyas yolu ile genişletilerek müşteki ve vekiline de tanınması hâlinde, yasa koyucunun amacına ters düşeceği açıktır.

Bu durumda, genelgenin yasa maddesine aykırılığından söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle yasal dayanaktan yoksun davanın reddine...” şeklinde karar vermiştir.

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.04.-3-2-170-2005/

Danıştay Birinci Dairesi, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 4667 sayılı Kanun'la değiştirilen 2'nci maddesi ile ilgili olarak 10.04.2002 gün ve 2002/26-52 sayılı istişari görüşünde; "1136 sayılı Avukatlık Kanununun 2 nci maddesinin 4667 sayılı Kanunla değiştirilen üçüncü fıkrasında sayılan kurum ve kuruluşlara, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olma zorunluluğu getirilmiştir. Yardımcı olma zorunluluğunun kapsamı ve sınırlarını belirlemede avukatların görevleriyle ilgili olarak yukarıda yapılan açıklamalar göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu kurumlara, kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla avukatların gerek duyduğu bilgi ve belgeleri...incelemelerine sunmak yükümlüğü getirilmiştir." ifadelerine yer verildiği görülmektedir.

Ceza muhakemesi hukukumuzda göre, kanunun getirdiği istisnalar hariç, kamu davasının açılmasından önce yapılan soruşturmanın gizli olarak yürütülmesi gerekmektedir. Bu sebeptir ki, sanığın ifadesinin alınması ve sorguya çekilmesi, bilirkişi incelemesi, keşif ve muayene gibi soruşturma işlemleri sırasında kimlerin hazır bulunacağı kanunda ayrı ayrı belirtilmiştir. Gizliliğin amacı, suçun işlenmesinden kamu davası açılıncaya kadar geçen sürede sanık veya sanıkların gecikilmeden tespiti, firarların önlenmesi, suçla ilgili delillerin toplanması ve kamu davasının temelini teşkil eden hazırlık soruşturmasının eksiksiz yapılmasıdır.

Bu bakımdan; yukarıda sözü edilen kanun ve yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, soruşturma evresinde usul ve kanun hükümlerine göre müdafii olarak görevlendirilen avukatın, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürmemek kaydıyla görevlendirme yazısı veya vekâletname ibraz etmek suretiyle soruşturma evrakının içeriğini inceleyebileceği, vekâletname ibraz etmemesi hâlinde ise evraktan suret verilemeyeceği, ancak, müdafinin soruşturma evrakını incelemesi veya suret alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, kanunla öngörülen istisnalar hariç Cumhuriyet savcısının talebi üzerine, sulh hâkimi kararıyla bu yetkisinin kısıtlanabileceği düşünülmekle birlikte, sorunun yasa ve yargı yoluyla çözülmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Nizamettin KALAMAN
Bakan a.
Hâkim
Genel Müdür V.